

ויעשו כולם פריפריה אחת

ה'משימה' שהוטלה על כל אחד ממשתתפי המפגש הלא שגרתי שכינס 'יחיד השבוע', היתה קצרה וממוקדת: **שכנעו זוג חרדי צעיר ומתלבט לקבוע את מקום מגוריו בפריפריה ודווקא ביישוב 'שלכם'**

- לא בכל יום יושבים יחד 16 ליטאיות, הפורחות ומשגשגות דווקא הרחק מהמרכז, והלב התרחב נוכח מה ששמענו ומול האחוזה והפירגון ההדדי, למרות ה'יתרות' על לבם של הזוגות הצעירים, בה 'עמדו בכבוד' ● המסקנה עמה יצאנו: יש פריפריה חרדית מפוארת, שונה לגמרי ממה שחשבנו, היא עולה כפורחת, גדלה ומשגשגת, והיא קוראת למקימי בתים נאמנים בישראל: בואו ותבינו ● חג הסוכות בו יוצאים מדיירת הקבע לדיירת עראי, הוא הזמן לצאת גם מהקביעון והרטיגמות ולשקול ברצינות את 'האופציה הפריפריאלית' המציעה פתרון גשמי ולא פחות מכך – רוחני ● חן הפריפריה על יושביה

- קרית אתא: הרב אלקנה ויסנשטרן
- נתיבות: הרב יצחק אפשטיין
- י"ר המחלקה המוניציפלית של דגל התורה: הרב מנחם שפירא
- עפולה: הרב משה אורי דיסלר
- יזום פתרונות דיור בשיתוף עם קהילות דגה"ת: הרב צבי רבינסקי
- קרית מלאכי: הרב אשר פרידמן
- צפת: הרב ישראל מאיר סברדלוב
- תל ציון: הרב בנימין לוינסקי
- כרמיאל: הרב פנחס סירוקה
- חריש: הרב אליעזר רבינסקי

- טבריה: הרב דוד אוחנה
- רכסים: הרב יצחק רייך
- י"ר דגל התורה: הרב משה גפני
- כרמיאל: הרב פנחס סירוקה
- נף הגליל: הרב יוסף וינמן
- חיפה: הרב מיכאל אלפר
- מעלות: הרב מנחם אסטרייכר
- נף הגליל: הרב גרשון ברלין

//מ. גרין צילומים: ברוך יערי

שאי סביב עיניך וראי: 16 תעודות זהות

ריכזנו את נתוני הקהילות, כדי לתת לקוראים בצורה מרוכזת את המידע הראשוני. תודת המערכת לרב צבי רבינו סקי, על העבודה המאומצת, וכן לנציגים בקהילות השונות.

כרטיס ביקור | אופקים

העיר אופקים מונה כ-30,000 תושבים וקרוב לחציים דתיים או חרדים. הקהילה שכיום חיים בה 2,200 משפחות שיותר מחציין אברכים בני תורה, נוסדה ע"י מרן רשכבה"ג הגרא"מ שך זיע"א לפני יותר מ-40 שנה, ובראשה עומדים הגר"י פינקס שליט"א והגר"י טשנר שליט"א מו"צ הקהילה. בשנים האחרונות מגיעות למקום מאות משפחות צעירות חדשות, כשהחידוש הוא שלרבים מהם אין כל זיקה קודמת לאזור עניין התעסוקה בעיר כל הזמן בשיפור ומשתדלים לדאוג לעבודה לכל דורש/ת. בנוסף ישנה נגישות לירושלים ולבני ברק שבכרכ עורכת נסיעה קצת יותר משעה, ובתח"צ - באמצע השבוע לירושלים וב"ב 10 פעמים ביום וכן לקהילות בדרום ובסופ"ש לרוב הריכוזים החרדיים בארה"ק, כמו"כ במקום, תחנת רכבת למרכז הארץ.

- שנת הקמת הקהילה - מעל 40 שנה
- נציגי דגל התורה - הרב אברהם דייטש (סגן ומ"מ רה"ע) ועוד 2 נציגים בעיריה
- משפחות בקהילה - 1,200 (מתוך 2,200 משפחות חרדיות בעיר)
- משפחות שהתאבלסו בשנה האחרונה - 110 (ועוד 100 מקהילות נוספות)
- כוללים - 8 (בנוסף לעוד כוללים בעיר)
- ישיבות קטנות - 3 (בנוסף לעוד 2 ישי"ק בעיר)
- ישיבות גדולות - 1 ישיבת אופקים
- תנ"ים/ חדרים - 3 (בנוסף לעוד 4)
- סמינרים - 2 (בנוסף לעוד אחד)
- מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 650,000
- מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 750,000

הגדל לדיור עבור למעלה מ-10,000 זוגות מדי שנה, לצד ההיצע הדל והיקר מאוד, הביא רבים לקבוע את משכנם באחת מ-16 הקהילות הליטאיות הפזורות ברחבי הארץ ממעלות שבצפון עד ירוחם שבדרום.

רבים לא מכירים את המושג של 'פריפריה חרדית' ונאחזים בציפורניהם בדירות טחובות ויחידות מצומקות בערים החרדיות, בעיקר מתוך חוסר ידיעה על האפשרות של מגורים בפריפריה, על הקהילות המבוססות שכבר נמצאות שם, ועל המרחק הקצר יחסית למרכז הארץ.

ב"ה זכינו ונציגי דגל התורה פרוסים בכל הארץ ומייצגים קהילות מפוארות של בני תורה, מאות ואלפי משפחות שמוצאות את מקומן ברחבי הארץ כשהן משלבות חיים של

או איפה הם הולכים לגור? - - -

אם אתם כבר מחתנים ילדים, בוודאי שמעתם את השאלה הזאת אין ספור פעמים. אם עד לפני כמה שנים התשובה הייתה מפנה את השואל אל אחת מהערים החדשות אלעד, בית שמש, מודיעין עילית או ביתר עילית, בשנה האחרונה התשובה לשאלה הזאת היא בעיקר "השם יעזור" - - -

מחירי הדירות שהגיעו - בהיעדר תוכנית ממשלתית ייעודית עבור הזוגות הצעירים - לגבהים בלתי נתפסים, הפכו גם את הערים החדשות ליקרות מאוד הרחק מהישג ידם של זוגות צעירים רבים.

הציבור החרדי נמצא על פרשת דרכים. הגידול הטבעי המבורך בלעה"ר, והביקוש

כרטיס ביקור | חיפה

בשנים האחרונות הקהילה החרדית, הולכת וגדלה מחודש לחודש, כאשר היא מרחיבה את גבולות שכונת הדר וגם בכניה החדשה בשכונת נווה הדר, ואף לקרית שמואל, בה ישנן משפחות רבות המשייכות עצמן לציבור בני התורה. חיפה היא עיר הבריה הצפונית, כך שמקורות תעסוקה ופרנסה לא חסרים בה. זמן נסיעה ברכב למרכז כשעה, ואף התחבורה הציבורית לכ"ב, י-ם וערי הצפון לאורך היום כולו ובסופ"ש לשאר הערים החרדיות במרכז.

שנת הקמת הקהילה - שתי קהילות בהדר - וותיקה ובונוה שאנן - תשמ"ו
נציגי דגל התורה - הרב מיכאל אלפר (סגרה"ע) והרב מנחם קפלן (ח"מ העיר)
משפחות בקהילה - 1,700 (ועוד 2300 בקהילות הנוספות)
משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה - 80 (ועוד עשרות משפחות בקהילות הנוספות)
כוללים - 20 (ועוד כוללים בקהילות הנוספות)
ישיבות קטנות - 4 (ועוד 4)
ישיבות גדולות - 1 נחלת הלויים (ועוד 2 חסידיות)
תת"ים/ חדרים - 4 (ועוד 4)
בתי ספר לבנות - 2 בקרוב יפתח השלישי (ועוד בתי יעקב של הקהילות החסידיות)
סמינרים - 1 (מתוך 3)
מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 580,000
מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 680,000

כרטיס ביקור | חריש

חריש ממוקמת בסמיכות למרכז

הארץ, והמרחק ממנה לבני ברק הוא כארבעים דקות, כשבאמצעות כביש 6 שבסמיכות אליו ממוקמת העיר - כמעט כל יעד בישראל נמצא במרחק סביר. חריש היא עיר בהתפתחות וכיום פועלת בה תחבורה לערים שמסביבה בתדירות גבוהה - כאשר בתקופה הקרובה ייחל לפעול קו נוסף לב"ב, ועם הגעתם של משפחות נוספות יתווספו קווים גם לשאר הריכוזים החרדים בארץ, וכבר כיום סמוך לעיר ניתן להתחבר לקווים שונים המגיעים לריכוזים החרדיים. הקהילה מתפתחת ובתחילת שנת הלימודים הנוכחית נפתחו, גני חיידר וגן בנות, בנוסף ל- 3 כוללים של הקהילה לצד מעל 10 כוללים נוספים וותיקים בעיר. התעסוקה לנשים כיום היא בעיר ובאזור העוטף אותה, כאשר מתוכננת לקום שכונת 'זריש דרום' ובה 300 אלף מ"ר של שטחי תעסוקה ומסחר. כאמור, מדובר בעיר מתפתחת ובכנייה חדשה שכל אכלוס מביא עמו עשרות רבות של משפחות חרדיות, וזו רק שאלה של זמן עד שהיא תיהפך לאחד הריכוזים החרדים הבולטים שבין הפריפריה למרכז.

שנת הקמת הקהילה - תשפ"א
נציגי דגל התורה - הרב אלי רבינסקי והרב שלמה לויץ
משפחות בקהילה - 110 (ועוד 450 מקהילות נוספות)
משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה - 100 (ועוד 100 מקהילות נוספות)
כוללים - 3 (ועוד למעלה מ-10 כוללים)
תת"ים/ חדרים - 1 גן חיידר (ועוד 2)
מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 930,000
מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 1,050,000

← תורה לצד איכות חיים שלווה ורוגע הרחק מהכרך הסואן.

תג הסוכות בו אנחנו יוצאים מדירת הקבע שלנו אל דירת עראי, הוא זמן טוב לצד מה- קיבעונות (מלשון קבע) שלנו, להתבונן בצורה מושכלת אל הקהילות הנפלאות שמשגשגות ברחבי הארץ, ולקבוע בעז"ה את דירת הקבע שלנו באחת מהן.

לשם כך כינס "יתד השבוע" ערב החגים, את נציגי 16 הקהילות התורניות ברחבי הארץ, יחד עם הרב משה גפני, יו"ר דגל התורה, הרב מנחם שפירא, יו"ר המחלקה המוניציפלית של דגל התורה, והרב צבי רבינסקי, יוזם פתרונות דיוור בשיתוף עם קהילות דגה"ת, (שללא עזרתו הכבירה לא היה המפגש יוצא לפועל, תשואות חן חן לו).

חלק מהנציגים במפגש חסר התקדים בהיקפו, גרים במקום כבר יותר מ־30 שנה, חלקם נושאים בתפקידים עירוניים בכירים, וחלקם מייצגים קהילות צעירות הגדלות וצומחות במהירות לשם ולתפארת.

לבקשת "יתד השבוע" פרסו הנציגים הנכבדים את המעלות הגדולות של מגורים בפ"רפריה החרדית, תוך שהם מנפצים אחת לאחת את האגדות והחששות של זוגות צעירים והוריהם מפני מגורים בקהילות "מרוחקות", נטולות תשתית רוחנית וגשמית. ההיפך הוא נכון. מתברר כי בכלל הקהילות ישנן תשתיות רוחניות וגשמיות איתנות שלציתים גם עולות ברמתן על התשתיות בערים הוותיקות.

המחסום נפרץ

הרב מנחם שפירא, יו"ר המחלקה המוניציפלית של דגל התורה, מי שגומע למעלה מ־1,000 ק"מ בשבוע לאורכה ולרוחבה של הארץ, מספר לנו על המהפכה שהוא רואה בשלוש השנים האחרונות.

"זו תופעה ברובה שב"ה רק מתעצמת", אומר הרב מנחם שפירא, "ציבור בני התורה היה מרוכז בכמה ערים בודדות ברחבי הארץ, והנה לאחרונה אנחנו מרגישים שאותו מחסום דמיוני - שגורם לאלפי משפחות להצטמצם דווקא במודיעין עילית ובאלעד - נפרץ. אנחנו מסתובבים בכלל הארץ, רואים קהילות שלמות של אברכים בני תורה שצומחות. וכשאני אומר קהילות זה כולל חיידרים בתי ספר לבנות כוללים, יש ערים שהתקמו גם לשיבות קטנות ויש כאלה שיש גם ישיבות גדולות.

"אני מדבר על אברכים מסלטה ושמנה של עולם הישיבות. אברכים שמלכתחילה הולכים לבנות את ביתם באופקים, ברכסיס, בטבריה, בצפת ובעפולה. כשאתה מסתובב בשכונות האלה, בערים הללו, אתה מרגיש שאתה בבני ברק ובירושלים. עוד בית כנסת, עוד כולל, הנה כאן חיידר, הנה הישיבה קטנה. זה מדהים וזה קורה עכשיו בירוחם שבדרום ועד מעלות שבצפון. בכלל הארץ יש מהפכה כשהתיישיבות החרדית מתרחבת.

כרטיס ביקור | טבריה

מוסדות רמבעה"נ רובי שמואל מיכאל ביטון שליט"א ר"י אורי יוסף'. מרחק הנסיעה לבני ברק שעה ורבע וכן בתחבורה הציבורית יש קווי מהדריץ לב"ב ו-ים ובסופ"ש לריכוזים החרדיים בערי הארץ. ישנם מרכזי תעסוקה לנשים, משרות הוראה ועבודה בעיר, כשבקהילה פועלים להביא מיזמים נוספים לנשים חרדיות. מלבד זאת בעיר קיימים מרכזי חנינות שיש בריכוזים החרדיים כשכרוב ריכוזי הקהילות החדשות מדובר בכנייה חדשה באיכויות הכי גבוהות עם נוף מדהים.

שנת הקמת הקהילה - תשע"ט (קהילות החסידיות בתש"ע, והפריחה החרדית בכלל לפני 25 שנה)

נציגי דגל התורה - הרב דוד אוכנה
משפחות בקהילה - 160 (ועוד 2,000 מהקהילות הנוספות)
משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה - 40 (ועוד מאות מקהילות נוספות)
כוללים - 4 (ועוד יותר משלושים כוללים בעיר)
ישיבות קטנות - ליטאית עדיין אין אך יש 8 ישיבות קטנות בעיר
תת"ים/ חדרים - 1 (ועוד 6)
בתי ספר לבנות - 1 (ועוד 5)

סמינרים - ליטאי עדיין אין אך יש 2 סמינרים בעיר
מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - דגה"ת: 820,000 כללי: 550,000
מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - דגה"ת: 920,000 כללי: 650,000

"מדובר בפתרונות דיוור שהם לכתחילה ממש. ההיצע הוא גדול ושווה לכל נפש בכל רמות המחירים שיש. אני מציע לכל מי שנחשף לכתבה הזאת לצאת החוצה, גם מבחינה רעיונית וגם בפועל, פשוט לצאת החוצה - לנסוע לאותם מקומות וקהילות לחוש ולראות קהילות נפלאות שפורחות בכל רחבי הארץ עם כל מה שצריך כדי לגדול בשלוות הנפש בלי חובות לדוור מתוך שמחה פנימית. יש כל כך הרבה קהילות שכל אחד יכול למצוא את עצמו ולהתאים לעצמו את הקהילה שהוא רוצה לגור בה לפי האופי והסגנון שלו".

דגל התורה מלווה את הקהילות האלה ממש מבראשית. החל מהקמת הקהילה וההק"צאות והמאבקים שלפעמים צריך לנהל מול ראשי ערים ומועצות, עבור דרך ההתבססות של הקהילה במקום, ועד להתפתחות המרשימה עם קהילות המונות אלפי משפחות שיש להן נציג בעירייה ולפעמים יותר מנציג אחד. יש מקומות עם סגני ראשי ערים מטעם הקהילה המקומית שהם בעלי עמדה והשפעה.

"התכנסו כאן אנשים מכל רחבי הארץ, אנשי רוח חדורי מטרה שמוסרים את נפשם למען הקהילות שלהם ברחבי הארץ. בלי מסירות נפש מקומות כאלה לא יכולים לפרוה, וברור לי שכל האנשים כאן משקיעים מעל ומעבר".

כאן בוים אישיות

אנו פונים אל ותיקי הנציגים בפריפריה, הרב אברהם דייטש - סגן ומ"מ ר"ע אופקים, שמתאר מדוע הגיע לגור בעיר הדרומית.

"אני הגעתי לאופקים לפני 45 שנה", פותח הרב דייטש. "זה היה מאוד מוזר שאברך ממשפחה ירושלמית הולך לגור במקום כזה. אני בעצם באתי למילוי מקום של ר"מ בשיבה. דובר שאני מגיע לתקופה של שלושה חודשים וחוזר לירושלים. באותם ימים לוס אנג'לס היה נראה לי מקום קרוב יותר ונגיש יותר מאשר אופקים.

"מאז המילוי מקום הזה חלפו יותר מ־40 שנה ואני עדיין באופקים. אני בטוח שאם הייתי נשאר בירושלים לא הייתי מגיע לשליש ממה שהגעתי באופקים מכיוון שכאשר אין ברירה אתה מקבל כוחות. בכל אדם טמונים כוחות נפש אדירים והם יוצאים לפועל דווקא במקומות האלה. אתה בונה את עצמך.

"אני אומר לזוגות הצעירים, אין שום הבדל בין הילדים שלי שגרים כאן באופקים לילדים שגרים בירושלים ובבני ברק. להיפך במקומות החדשים אנשים רק נבנים. בונים את האישיות בצורה הכי נעלה שקיימת.

"החינוך אצלנו הוא הטוב בארץ. הסמינר באופקים נמצא במקום הראשון בתוצאות הארציות של כל הסמינרים בארץ. זה מוכח. זה רק מראה שבמקום קטן אנשים נבנים. כיום יש 36 גני ילדים חרדיים באופקים, חמישה חיידרים, בבית הספר בית יעקב יש 856 בנות כ"י מספרים עצומים שלא פיללנו. ש כלל אצלנו עם 145 אברכים" מסכם הרב דייטש.

כל אברך - רב

לדבריו של הרב דייטש מצטרפים נציגים נוספים, שמדברים בעיניים ברוקות על בניין האישיות שניתן להשיג רק בפריפריה, במקום שכל אברך הוא יקר שביקרים שם מתגלה יפעוהו של בן התורה.

הרב מנחם אסטרייכר, יו"ר דגל התורה במעלות תרשיחא, מחדד אף יותר: "עברתי למעלות לפני 11 שנה אחרי ילדות בעיר פ"ת שהיא עיר מעורבת. אני חושב שמי שגר בעיר מעורבת מרגיש תחושת שליחות בחייו. כשאני גר כיום בעיר שרובה חילונית אז תחושת השליחות שלי מתעצמת פי כמה".

הרב אסטרייכר: "כאברך בבני ברק, אתה אחד מבין עשרות אלפים, אבל כאשר אתה נמצא במקום צעיר אתה רב. אני אישית הייתי ארבע שנים ראש ישיבה ונבניתי מזה מאוד. אנחנו כמעט ולא משקיעים בשום מקום בפרסום של המקום. מי שמגיע אלינו זה בעיקר אברכים ששמעו מחבר שהוא כ"כ מאושר שהצליח להגשים את עצמו ולתת לעצמו ערך מוסף בחיים של תורה.

אברך אצלנו הופך להיות רב בין רגע. יש צימאון וכל אחד מוצא את עצמו מוסר שיי עורים בבתי כנסת. זה נתון סיפוק אדיר - ללמוד וללמד. אני קורא לכל מי שרוצה לבנות את האישיות שלו להגיע אלינו. יש מקום לכל אחד לבוא ולמצוא את המקום שלו בצורה שהוא לא עוד אחד, אלא בעל תפקיד שנתון משמעות לחיים, יחד עם קהילה תומכת מאוד ומתפתחת".

כרטיס ביקור | ירוחם

העיירה ירוחם מונה מעל

ל-10,000 תושבים ובשנים האחרונות היא נמצאת בתנו" פת פיתוח מואצת המשפרת את איכות החיים ורמת התושבים במקום. הקהילה שבראשות הגאון רבי מרדכי יהודה קראוס שליט"א, היא אחת מקהילות בני התורה הוותיקות בפריפריה. ומונה כ-200 משפחות ישיבתיות. בקהילה משפחות בגילאים מגוונים מזוגות טריים ועד סבים לנכדים. יש עבודה במוסדות הקהילה ובאזור,

כשפרנסי העיר פועלים רבות בשביל להוסיף מקורות תעסוקה ומתאמים לציבור בני התורה. זמן נסיעה ברכב כשעה וחצי לירושלים ולערים החרדיות במרכז הארץ. תח"צ: 4-5 פעמים ביום קו ישיר לירושלים, לב"ב, לאופקים, תפרח ונתיבות ובסופ"ש קו ישיר לרוב הריכוז יזם החרדיים בארה"ק.

שנת הקמת הקהילה - וותיקה

נציגי דגל התורה - הרב אריה אברהם סגרה"ע ומנכ"ל המוסדות הרב רפאל לוונטל
משפחות ליטאיות - מתוך - קרוב ל-200משפחות ליטאיות שהתאכלסו בשנה האחרונה - מעל לעשר משפחות מידי שנה, והקצב גדל

כוללים - 6

תת"ים/ חדרים ליטאיים - 1

בתי ספר לבנות ליטאי - 1

מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 330,000

מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 450,000

כרטיס ביקור | כרמיאל

כרמיאל הוקמה לפני יותר מ-50

שנה. רב העיר הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א, הגיע למקום לפני יותר מ- 40 שנה, ולאחר מספר שנים הגיע האברך הראשון ומשם החלה ההתפתחות וכיום במקום שתי קהילות עם קרוב לחמש מאות משפחות, ומ"ר לבדן ניתן למצוא בעיר, משפחות חרדיות נוספות של בעלי תשובה, חו"צנצניקים וקהילה ספרדית של הגר"א מלכה שליט"א, רב העיר

הספרדי. העיר היא אחת היפות והמטופחות באזור, והציבור מנהל בה 'חיים בריאים'

בישוב הדעת. מרבית נשות הקהילה מועסקות בתחום החינוך והרכה משולבות בחברה היי-טק של משקיעים חרדיים וכן מחלקה מיוחדת לחרדיות בתקשוב וברפא"ל ובעוד מקצועות. יצויין שעם הרחבת כביש שש הנסיעה ברכב התקצרה ולוקחת קצת יותר משעה וחצי למרכז. תח"צ - יש לב"ב וירושלים כמה פעמים ביום וכן רכבת לתל אביב. בסופי שבוע גם לשאר הריכוזים החרדיים.

שנת הקמת הקהילה - תשנ"א

נציגי דגל התורה - הרב פנחס סירוקה (סגרה"ע) והרב ישראל ליכטנשטיין

משפחות בקהילה - 430 (ועוד 100 בקהילות נוספות)

כוללים - 8 (ועוד 1 בני תורה ספרדים)

ישיבות קטנות - 1

ישיבות גדולות - 1 רינה של תורה

תת"ים/ חדרים - 3

בתי ספר לבנות - 3

סמינרים - 1

מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 530,000

מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 650,000

כרטיס ביקור | מיצד

הישוב מיצד שבראשות הגאון רבי ישראל גולדשטיין שליט"א הוא ישוב חרדי, בתחום המועצה האזורית גוש עציון. היישוב נוסד על ידי עולים מארצות הברית שלמדו בישיבת התפוצות. לפני כעשור, הגיעה למקום קבוצה ישיבתית איכותית, שפיתחה את המקום ובמקביל החלה עזיבה של בוגרי ישיבת התפוצות. הישוב קרוב לירושלים וביתר במרחק של כחצי שעה נסיעה, וכן קיימת תחבורה ציבורית ערה. גובה הישוב 945 מעל פני הים עם נוף עוצר נשימה להרי יהודה, ים המלח וירושלים. הנשים מועסקות במוסדות חינוך ומקצועות חופשיים, ובנוסף לזה ב'אפרת' הסמוכה ובאזורי התעסוקה שבמרחק של כרבע שעה מהישוב, שם גם נמצאים סיניי בנקים והרשתות הגדולות המותאמות גם למשפחה החרדית. כיום מיצד נמצאת בשלב כחנון מתקדם של כ 600 יח"ד נוספות עם עוד אלפי דונמים של אדמות מדינה שניתן לתכנן עליהם אלפין (! יח"ד נוספות.

שנת הקמת הקהילה – תשד"ם

נציגי דגל התורה – הרב אלהן פרומר (חה"מ האזורית גוש עציון)

משפחות בקהילה – 160 + 50 בבניה מתקדמת (אופי המקום – ליטאי מגוון)

משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה – 50

כוללים – 6

ישיבות גדולות – 1 נחלת יאיר

תת"ם/ חדרים – 1

בתי ספר לבנות – 1

מחירי הדירות – 3 חדרים החל מ - 810,000 (90 מ"ר חדשה)

מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 950,000

כרטיס ביקור | מעלה עמוס

מעלה עמוס שבראשות הגאון רבי זאב וולף חרל"פ שליט"א, הוא ישוב חרדי, בתחום המועצה האזורית גוש עציון. הישוב מבוסס על משפ-חות בני תורה, אך עם עוד קהילות כמו 'ביאלא' ועוד, כשהאחדות בין המשפחות היא מיוחדת. בישוב פר-עלים מוסדות חינוך המעסיקים חלק מהנשים, כשחלק ניכר מהן מועסקות במרכז גוש עציון ובאפרת הנמצאים כרבע שעה מהישוב וכן בירושלים.

הישוב קרוב לירושלים וביתר. ברכב - זמן הנסיעה מירושלים למעלה עמוס הוא כ- 40 דקות ובתח"צ - קיים קו ישיר מירושלים וביתר לישוב מס' פעמים ביום. יצויין כי לאחר קרוב ל-40 שנה שהיישוב לא התפתח מעבר ל- 50 משפחות - בשנים האחרונות תנופת הבנייה הולכת וצוברת תאוצה עם איכלוס הפרוייקט האחרון ועוד 2 פרוייקטים שאמורים להתאכלס בקרוב, וקשים המאפיינים יישובים רבים הולכים ונפתרים עם האיכלוס, כגון פתרונות תעטר-שקת לנשים ועוד.

שנת הקמת הקהילה – תשמ"א

נציגי דגל התורה – הרב יואל סילבר (חה"מ האזורית גוש עציון)

משפחות בישוב – 100 רובן ליטאיות וגם משפחות חסידיות בעיקר מחסידות ביאלא

משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה – 20

כוללים – 2

תת"ם/ חדרים – 1

בתי ספר לבנות – 1

מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 770,000 (חדשה)

מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 880,000

הרב אלקנה ויסנשטרן, נציג דגה"ת בעיריית קריית אתא, מעיד גם הוא: "כל אברך

שמגיע אלינו הוא כמו מלך. יש לא מעמד. יש הרבה בתי כנסת עם עמך שצמאים למילה של תורה לשיעור בין מנחה וערבית. אברכים הופכים במהירות לרבנים. שואלים אותם כרוחב שאלות בהלכה, מומינים אותם לומר דברי תורה. בן תורה מתייקר מאוד".

הרב רפאל לוונטל, נציג דגל התורה בירוחם, מוסיף כי "הרב קראוס, רבה של הקהילה החרדית, סיפר שכשהלך להתברך אצל מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, אמר לו מן הגר"ח, שהחזו"א רצה שהוא (הגר"ח) ילך להיות רב כפ"ת, והטעם כי להיות רב במקום שהוא לא מקום תורה לגמרי זוהי זכות גדולה. כאשר אדם יושב ולומד במקומות הללו כמו בירוחם הוא מקרין בצורה ברורה על כל המקום".

המהפך של רכסים

מכנה משותף נוסף שעולה מתוך השיחה המרתקת עם נציגי הקהילות מראה שרובם ככולם הגיעו לפריפריה רק לרגע, אבל נשבו בקסמה ונשארו. כפי שמסביר הרב יצחק רייך, סגן ומ"מ ראש מועצת רכסים, "יש מחסום פסיכולוגי של אנשים שמונע מהם לבוא לגור מחוץ לאזוורים המוכרים להם, אבל אחרי שהם באים לכאן, כמו לכל עיר חרדית בפריפריה הם כבר לא רוצים לעזוב. הם מגלים את האיכות של המקום, את הרוגע של לגור בצפון".

הרב רייך מספר "כשבתי התארסה הלכתי עם החתן בחוה"מ לרבי דוד מן זצ"ל. זה היה כמה חודשים לפני פטירתו, ור' דוד שאל אותו: איפה תגורו? החתן אמר לו, בהתחלה נגור כאן. אמר לו ר' דוד תשמע לי, אתה תחליט איפה תגור בסוף אבל אם תשאל כל אחד כאן, הוא יגיד לך שהוא בא לגור כאן ירק בהתחלה' ונשאר לגור בה לאורך ימים ושנים. אני אומר לך עצה אחת, בעוד שנה אל תגיד לעצמך החלטתי שאני בא לגור כאן לשנה, אלא תבדוק את עצמך ולפי זה תחליט האם אתה רוצה להמשיך לגור כאן. ב"ה, יש לי חמישה ילדים ברכסים. אף אחד לא מחזיק אותם. הם נהנים לגור במקום וכל אחד מהם מרגיש את האכיות של המקום".

בנוסף חושף הרב רייך כי "רכסים עומדת בפני מהפך של ממש. יש החלטת ממשלה להפוך את רכסים לעיר חרדית בצפון. יש תוכניות מאושרות לאלפי יחידות דיור. אלף יח"ד יצאו כבר לשיווק חלק מהם בפרויקט ייחודי של דירה להשכיר, שזו השכרה לטווח ארוך. מחירי דירה בפרויקטים החדשים במחיר מופחת מגיע ל-600-550 אלף שקל לדירת שלושה חדרים. זה מחיר שלא קיים בשום מקום לדירה חדשה. זו שכונה שמתוכננת מראש לציבור החרדי".

"יידשקייט כמו בני ברק"

אנחנו נשארים בצפון עם דבריו של הרב פנחס סירוקה, סגן ר"ע כרמיאל, "כרמיאל הא בעצם הסיפור של הפריפריה", מבהיר הרב סירוקה. "בעבר לפני 20 שנה מי שהגיע לכרמיאל הגיע למשימה של קירוב ככולל המפורסם של הרב מרגלית שליט"א. כשאני באתי לספר להורים לפני 20 שנה שאני עובר לכרמיאל, השאלה הראשונה שלהם הייתה: איפה הילדים ילמדו? כמה זמן הם ייסעו? היום כשאברך מגיע אלינו שואלים אותו באיזה חיידר בכרמיאל הילדים ילמדו... זה הסיפור של כרמיאל וזה הסיפור של הפריפריה כולה. "אם בעבר כל מי שהיה מגיע למקומות הללו היה צריך לבורר קודם היטיב איפה נמצא החיידר הקרוב, כמה רחוק הוא, ומה יהיה בכיתה ח', הרי שהיום עם התפתחות הקהילות, בכל קהילה יש כבר מוסדות מסודרים, מגוון גדול של כמה חיידרים בכל מקום. הבשורה של הפריפריה שאתה יכול לנהל חיים תורניים בדיוק כמו שאתה בבני ברק, ואפילו יותר. יש את כל שירותי החינוך של חיידרים, בית יעקב, ישיבות, סמינרים, הכל ברמה הכי גבוהה. תראו את הנוער הנושר אצלנו שהוא הרכה-הרכה פחות מאשר ברכוזים אחרים.

כך לדוגמה אחד מרבני הישיבה הגדולה 'רינה של תורה' הגיע לגור אצלנו עם עשרה ילדים. כל הילדים שלו מסודרים במוסדות אצלנו בעיר.

"הדור השני שלנו אורבה את המקום ונשאר בו ולא רוצה ללכת לשום מקום אחר. אביא

דוגמה מהבת שלי שהתחננה לפני כשנה. היו איתה בסמינר 30 בנות, 20 בנות אברכים והשאר מהסביבה. מתוך אלו שהתחננו כולן נשארו לגור בכרמיאל ורק אחת עזבה למקום אחר. אנחנו רואים את אותה התופעה אצל הבנים. הם מתחננים ואחרי שנתיים-שלוש בבני ברק ובקריית ספר הם חוזרים לכאן לכרמיאל. הסיבה היא: הישיבה. זכינו, ב"ה, לפני כע' שור שמרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן פתח את הישיבה 'רינה של תורה' כחלק מרשת 'אורחות תורה' כאן בכרמיאל. יש בישיבה 500 בחורים. חוץ מתפרח אין עוד ישיבה בסדר גודל כזה בפריפריה. הישיבה היא העוגן של הקהילה והביטחון של הרבה זוגות להגיע".

לדברים מצטרף גם הרב משה אורי דיסלר, נציג דגה"ת בעפולה, "גם אצלנו שזו קהילה יחסית צעירה יש את כל מוסדות החינוך שצריך עבור הקהילה - גנים, גני חינוך מיוחד, חידרים, ישיבה קטנה וישיבה גדולה, בית יעקב, ובשנה הבאה ייפתח גם סמינר.

"המרא דאתרא הרב רוטשילד שהגיע אלינו בשליחות הרב שטינמן התגורר בתחילה בבני ברק, ועבר אלינו רק לפני חמש שנים. הוא העביר את בנו מתשכ"ר בבני ברק אל החיידר בעפולה וחשש מאוד שהילד יתווה ירידה בלימודים. היום הוא אומר כפה מלא: אני מודה לקב"ה שהעברתי את הילד לחיידר בעפולה ואני מתחרט שלא עשיתי את זה קודם כי כסופו של דבר הילד שלי קיבל במקום כזה את היחס האישי ורק נבנה וצמח".

ממלכות התורה בצפון

ככל שמעמיקים בשיחה עם נציגי הקהילות מגלים כי בכל הקהילות ישנם מוסדות חינוך מסודרים לכל הגילאים וברובם גם בסגנונות שונים לבחירה.

הרב דוד אוחנה - יו"ר דגה"ת בטבריה מספר כי "בטבריה של היום יש 1,200 אברכים שלומדים יום שלם (!) ויש קהילות מגוונות ביותר מכל גווני הקשת החרדית. שמונה ישי' בות קטנות, ת"ת באידיש, ת"ת חניכי הישיבות, כל מה שרוצים. החינוך החרדי בטבריה הוא הזרם הכי גדול בעיר. קריית דגל התורה נוף פורייה מאכלסת כיום כ-500 משפחות ועתידה בתוך כשנתיים לאכלס 1,400 משפחות ליטאיות.

כרטיס ביקור | הר יונה ג' ונוף הגליל – מרכז העיר

נוף הגליל, מוכרת בזכות השכונה החרדית הר יונה ג', הסגורה בשבת, עם גנרטור, עירוב שכונתי למהדרין ועוד. השכונה ממוקמת כ-600 מטר מעל לפני הים, עם נוף הרים מהיפים בארץ. אבל, לא רק בהר יונה ישנה קהילה, אלא אף במרכז העיר וע"כ בהמשך. הקהילה בהר

יונה ג' עומדת בראשות הגאון רבי מאיר יהודה פישר שליט"א. ראוי להדגיש ולציין שבהר יונה ג' מבני הציבור שזכנים במבני קבע מסודרים, כמו הת"תים 'בני יששכר' בהכונתו של הגאון הגדול רבי שרגא שטינמן שליט"א ו'אהל יעקב' בהכונתו של הגאון רבי שלמה ליפשיץ שליט"א. התחבורה במקום מפותחת מאוד כאשר מידי יום ישנם נסיעות לערים בני ברק וירושלים, ובנוסף לזה ישנה תחבורה ישירה לכל הערים הקרובות חיפה, טבריה , מירון, צפת, עפולה ועוד... כשמערים אלו יש נסיעות המשך לעוד מקומות בארץ. רוב נשות האברכים עובדות בעבודה שהן מעוניינות לעבוד בה, וגם מי שלא מוצאת את העבודה האולטמטיבית כרצונה המדוייק מוצאת את העבודה הכי קרובה לכך... יצויין שזה עיר מחוז עם אוור תעשייה ענף וקרית ממשלה, ובר שתרום רבות בנושא תעסוקה לנשים. גם מקומה הדמוגרפי של השכונה בעיר בראשות הגאון רבי אהרן זאב פישר שליט"א, על צלע הר מקנים לה מזג אוויר ירושלמי עם מרחבים ירוקים המרחיבים דעתו של אדם. בנוסף לכך, היחס של תושבי נוף הגליל הוותיקים לקהילה החרדית, הוא מיוחד ונתפס בעיניהם כהצלת העיר ואשר על כן הם מאד מכבדים את בני הקהילה ומסיעיים ככל האפשר. עקב מרקם האוכלוסין המבודד בעיר עם מזג האוויר ותרבות החיים באזור יש במרכז העיר מקום אידיאלי במיוחד להקמת קהילה. בשני המקומות מציינים את ראש ראש העיר מר רוני פלוט הדואג לקדם את האוכלוסייה החרדית בעיר, כשהדבר ניכר בכל התחומים.

שנת הקמת הקהילה – תשע"ו (תשע"ה)

נציגי דגל התורה – הרב גרשון ברלין - יו"ר והרב יוסף וינגן

משפחות בקהילה – בשכונה 400 משפחות, כשהציבור הליטאי - הדומיננטי בה (מ.ה. 23)

כוללים – 5 ועוד 3 בקהילות החסידיות (מרכז העיר-1)

תת"ם/ חדרים – 2 (ועוד 2 בקהילות החסידיות)

בתי ספר לבנות – 1 (ועוד 2 בקהילות החסידיות)

מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 680,000 (מ. העיר - 380,000)

מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 800,000 (מ. העיר - 480,000)

*פירוט זה כולל את הקהילה בהר יונה ג' ובסגוריים הקהילה במרכז העיר

כרטיס ביקור | מעלות

במקום יבין שהשם המתאים יותר לקהילה הוא "המשפחה החרדית מעלות...". שיש בה ערבי גיבוש לנשים והרצאות. כמו"כ הקהילה, הן אברכים והן נשים מועסקים בפעילויות 'קירוב' כמו מועדניות נוער, שיעורים וביקורי בית, כשנושא זה תופס בעיר תאוצה גדולה, ורבים רואים בו כר להתפתחות רוחנית. מקומות תעסוקה לנשים, יש מלבד הוראה, אף באזור התעשייה 'תפן' ובאזור כולו ישנן מקומות עבודה לנשים, כשהקהילה בקשר עם יומים המעוניינים להעסיק נשים חרדיות. תחבורה: ברכב למ' רכז - שעה וחצי, ובתח"צ - מנהריה וכרמיאל. במהלך היום מספר פעמים ליורשלים ולמרכז ובסופ"ש מכרמיאל לרוב הרכוזים החרדיים בארץ.

שנת הקמת הקהילה – תש"ע

נציגי דגל התורה – הרב מנחם אסטרייכר

משפחות בקהילה – 80 (מתוך 230 בקהילות נוספות)

משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה – מעל לעשר משפחות מידי שנה, והקצב גדל

כוללים – 2 ועוד 4

ישיבות גדולות – 1

תת"ם/ חדרים – 1 מתוך 2

בתי ספר לבנות – 1

מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 450,000

מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 550,000

כרטיס ביקור | נתיבות

נתיבות מונה כ-35,000 תושבים רובם מסורתיים עד חרדים. הקהילה' עומדת בראשות הגאון רבי שמואל מונטג שליט"א, כשבראשות קהילת בני התורה הספרדים עומד הגאון רבי דנון דנין שליט"א. הקהילה מתייחדת בכך שהיא מתפרסת על פני מספר רחובות, מהאוכלסים רק בחדרים שרובם בני תורה, כשבקרוב יאוכלסו אזורים חדשים ע"י משפחות בני תורה. בין הקהילות ישנה אחדות נפלאה , והמקום מזכיר גם עיר

חרדית, ולדוגמא השטיבלעך הפעילים מנץ החמה עד חצות לילה. נתיבות קרובה כשעה נסיעה מהמרכז, ותדירותם של האוטובוסים לב"ב ולירושלים בערך כל שעה ורבע ולשאר הריכזים החרדיים כסופי שבוע, וכן תחנת רכבת שמנגישה את נתיבות לשאר חלקי הארץ. ישנם מקומות תעסוקה לנשים, כמו הוראה, מזכירות, גרפיקה ועוד, ובנוסף מידי בוקר יוצאות הסעות רבות לכל הערים הקרובות אשדוד, אשקלון וכיו"ב, מה שנותן מענה רחב ומקיף לשלל סוגי המקצועות.

שנת הקמת הקהילה – וותיקה

נציגי דגל התורה – הרב יצחק אפשטיין (ח"מ העיר) והרב נפתלי קובר

משפחות בקהילה – 350 (מתוך קרוב ל 3,000 בקהילות הנוספות)

משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה – 30 (ועוד כעשרים בקהילות הנוספות)

כוללים – 4 (ועוד 10)

ישיבות קטנות – 1 (ועוד 4)

ישיבות גדולות – 1 שכר שכיר (ועוד 1 באר התלמוד)

תת"ם/ חדרים – 2 (ועוד 5)

בתי ספר לבנות – 1 (ועוד 1 (ועוד 3)

סמינרים – 2 (ועוד 3)

מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 550,000

מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 650,000

כרטיס ביקור | עפולה

שכונת גבעת המורה בראשות הגאון רבי נתן רוט־שילד שליט"א, היא פנינת חמד בהתאמה נפלאה לבן תורה אמיתי. העיר משופעת בייקום לצד מזג אויר משובח ואקלים נהדר לאורך השנה כולה. במקום קיימים מרכזי תעסוקה, כשמלבר התעסוקה במסודות החינוך בכל המרחב, ישנם גם משרדים רבים שפתחו שולחות עבודה לנשים, בתוך העיר עפולה ובסמוך לה. גם עולם הקירוב בעפולה נמצא בחנופה. במקום, כולל מיוחד מיסודו של רב הקהילה הגאון רבי משה יהודה ביגל זצ"ל ואף נקרא על שמו ״מ״י יעלה״, שבו אברכים נוסעים בכל ערב לישובים והקיבוצים בסביבה ללמוד עם אנשים החפצים להתחזק, מה שמביא לשינוי למשפחת הולמד וליישוב כולו, וכבר יצאו כמה וכמה שומת״מ מפעילות זו.

ועדת הדיור עמלה על הקמת קריית ״איילת השחר״ במתחם הכניסה לגבעת המורה, כשמדובר בסדר גודל כולל של 5,000 דירות. גם בשכונה הסמוכה עפולה עילית מתפ־תחת קהילה ליטאית חדשה וכן קהילת יוצאי ישיבת סלבודקא וכן קהילה של בני עדות המזרח אשר אף הקימו תלמודי תורה ויישיבה קטנה בעיר.

שנת הקמת הקהילה – תשע״א

נציגי דגל התורה – הרב מנחם גולד (סגרה״ע) והרב משה אורי דיסלר

משפחות בקהילה – 480 (מתוך 900 בקהילות הנוספות)

משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה – 55 (ועוד עשרות רבות של ויזניץ ועוד)

כוללים – 20 (ועוד 8)

ישיבות קטנות – 1

ישיבות גדולות – 1 ׳הישיבה הגדולה עפולה׳ (נחלת, עפולה)

תת״ם/ חדרים – 1 (ועוד 3)

בתי ספר לבנות – 1 (ועוד 3)

סמינרים – 1 בשנה״ל הקרובה

מחירי הדירות : 3 חדרים החל מ – 430,000 בגבעת המורה (בעפולה עילית עוד 100 אלף)

מחירי הדירות : 4 חדרים החל מ – 520,000 בגבעת המורה (כני״ל)

כרטיס ביקור | צפת

קהילת צפת זו לא קהילה

חרדית בערי הפריפריה, היא עיר שיש בה הכול! מוסדות התורה העומדים בנשיאותו של הגאון רבי מרדכי דב קפלן שליט״א, רב העיר הוותיקה, הם לא פחות איכותיים מאלה שביריכוזים שבמרכז. בכל

העיר מפורזות משפחות חרדיות. הקהילה הליטאית מפורזת בכש בתי כנסיות. אין קהילה לוחצת ומצד שני הקהילה דואגת ומחבקת. בערים ׳מעורבות׳ בהן יסרו קהילות, בד״כ אם אינך במרחב של הקהילה, אתה נפלט. בצפת, אתה רוצה כולל הלכה, לך לצאנו, לך לביאלה... המקום הוא שקט ורגוע, ומזג האוויר לא מתחרים. למרות המרחק, צפת מאוד נגישה כשברכב, עד לב״ב לוקח כשעה וחצי, וגם תח״צ יש לב״ב ירושלים ורימה חופשית 15 קוויים ביום וכן רכבת לתל אביב מכרמיאל, שבקרוב יוארך הקו

עד לראש פינה הסמוכה לצפת. בסופי שבוע, חמישי ששי ומוצ״ש לכל היריכוזים החרדיים. מעבר להיצע העכשווי בקרוב נאמדות לצאת לשיווק עוד מאות יח״ד.

שנת הקמת הקהילה – תשס״ו (בנוסף להתיישבות שהחלה לפני כ - 50 שנה)

נציגי דגל התורה – הרב ישראל מאיר סברדלוב (סגרה״ע)

משפחות בקהילה – 350 (ועוד 3600 מקהילות נוספות)

משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה – 40 (ועוד עשרות רבות מקהילות נוספות)

כוללים – 5 (ועוד כ 10 כוללים)

ישיבות קטנות – 1 (ועוד 4)

ישיבות גדולות – 2 של חיווק

תת״ים/ חדרים – 1 (ועוד 6)

בתי ספר לבנות – 1 (ועוד 7)

סמינרים – 1 (ועוד 2)

מחירי הדירות : 3 חדרים החל מ – 550,000

מחירי הדירות : 4 חדרים החל מ – 650,000

״טבריה כיום היא ׳ממלכת התורה בצפון׳. אנשים מציירים בראש את טבריה כעיר חמה, אבל השכונות החדשות נמצאות בטבריה עלית, 400 מטר מעל פני הים, שזה כמעט אוויר ירושלמי״.

ואם כבר הזכרנו את מזג האוויר, אין כמו אווירה של צפת, וכפי מציין הרב ישראל מאיר סברדלוב, סגן ר״ע צפת, בדברו על הקהילה הליטאית בעיר. ״העיר צפת נטועה עמוק בלב הציבור החרדי כאחת מערי הקודש. יש אצלנו ריבוי קהילות מכל הסוגים ממש כמו בירד־שלים (גם מזג האוויר דומה) וכל אחד יכול למצוא את עצמו בקלות. אפשר גם להיות חלק מהקהילה ואפשר גם להיות לבד. יש מוסדות חינוך לרוב. זו עיר מבוססת מאוד מבחינת הציבור החרדי. כל מי שמגיע מסודר בכולל והמכתב הוא גדול מאוד בגלל ריבוי הסגנונות בעיר״.

ירושלים ובני ברק קרובות אלינו...

ישנם גם מי שאפילו ״נעלבים״ כשקוראים להם פריפריה.

כזה הוא הרב אלחנן פורום, נציג דגה״ת במועצה האזורית גוש עציון ונציג היישוב מיצד, שמבחיר בצורה הדי־משמעית ״אני לא מרגיש שאני גר בפריפריה. פריפריה זה כינוי למקום שאין בו שום דבר, אבל כל הנציגים כאן וגם אני בתוכם אומרים כפה מלא: יש אצלנו את כל התנאים את כל חיי הקהילה כוללים מקומות עבודה מוסדות חינוך הכל נמצא במקום. מבחינתי, ירושלים ובני ברק קרובות אלינו ולא שאנחנו קרובים אליהם. כל קהילה יש לה חיים בפני עצמה וכשצריך נוסעים למקומות אחרים. ברגע שנתנתק רעיונית מהחשי־בה הזאת על כמה זה קרוב לבני ברק או לירושלים אנחנו כבר בחצי הדרך. שינוי התודעה הוא הדבר הכי חשוב כאן״.

לדברים מצטרף גם הרב אלקנה ויסנטרן מקריית אתא: ״פעם הייתי מגיע לבני ברק וכשהיו שואלים אותי איפה אתה גר והייתי אומר בקריית אתא, היו מסתכלים עליי כמו על איזה נעבך. היום אני נמצא בתחושה אחרת לגמרי, וזה לא רק אני. היום זה התהפך. אני מסתכל על מי שגר בבני ברק במבט כזה. מה אתה גר באיזו יחידה קטנטנה? באיזה מרתף? התחושה הלא נוחה עברה צד. אני היום מהלך בתחושה מרוממת. אנחנו גרים בדירות מרווחות, במקומות נוחים״.

הרב וייסנטרן מוסיף, ״אנשים לפעמים שומעים ׳פריפריה׳ וחושבים על דירות רכבת ישנות ולא מבינים שיש בנייה חדשה, דירות חדשות וטובות״.

לדברים אלו מצטרף בתוקף הרב יצחק אפשטיין, נציג דגה״ת בנתיבות: ״ישנה הרגשה שהפריפריה היא ׳דיעבד׳. אני מכיר את ערי המרכז ׳המתקדמות׳, אברך המתגורר בשכונות המתחרדות (ולא רק...) בבני ברק, ירושלים או בית שמש, היכן לידיו לומדים? בדירות? בק־רוואנים? בנתיבות אין קרוואנים, המוסדות כולם במבני קבע מרווחים עם חצרות מטופחות כנאה וכיאה לבני תורה. העיר מפותחת ברמה עם גינות ופארקים מטופחים ובריכת שחייה נפרדת, כשלרשות השיווק הגדולות יש אף סניפים, ויציץן שהמתקנים העירוניים והעסקים הנ״ל כולם סגורים בשבת כמו עיר חרדית. ולהשלמת התמונה, כמו בעוד ערי ׳פריפריה׳ כרגע בונים שכונות חדשות במרחק הליכה 7 דקות מהקהילה, שבה כידוע כולם חרדים״.

הרב אלי רבינסקי, נציג קהילת בני התורה בחריש, מצטרף לדברים ואומר: ״נכון, חריש היא לא ׳יכני זולה, ומצד שני גם לא רחוקה ורדאי לא ׳פריפריה׳. חריש״ לא מתחרה במחיר־רים בפריפריה, אלא באה להתחרות עם המחירים הגבוהים של ערי המרכז. הבנייה חדשה ומתקדמת, וקהילות הציבור החרדי, ממוקמות בכל שכונות העיר, וע״כ הפוטנציאל שלה הוא אדיר. אני אישית במחיר שקניתי דירה בחריש יכולתי לקנות באחת השכונות המתחר־דות בבית שמש, אבל כמו עוד זוג״צים רבים, הלכתי על ״לכתחילה׳. העדפתי דירה חדשה ומרווחת, בעיר יפה ומושקעת, שקהילתיה הישיבתיות הולכות מתפתחות מיום ליום״.

אם כבר, אז יישובים חרדיים

הרב בני לוינשטיין, יו״ר דגה״ת בתל ציון וחבר הנהלת היישוב טוען, כי הצלחת ההתיישבות בפריפריה תלויה, בכך שהיישוב/ השכונה כולה תהיה חרדית. אחרי הכול, רוב הזוגות הצעירים המתחננים היום גדלו בשכונות חרדיות ויהיה להם קל יותר לראות את לדיהם גדלים בתנאים דומים לתנאים בהם הם גדלו. ״אני רואה את תל ציון כמודל להצלחה. המחירים שזינקו, זה לא דווקא עיקרבה לירושלים, כי אם אופי השכונה. בתחילת הדרך היה לנו קשה להביא משפחות, אבל עכשיו לאחר שהמקום התבסס כולו עם משפחות חרדיות של בני תורה, המשפחות הכי מכובדות שולחות אלינו את צאצאיהם״.

הרב גרשון ברלין, יו״ר דגה״ת בנוף הגליל, מצטרף אף הוא לדברי קודמו: ״במחסור האדיר שנוצר היום, מאה משפחות פה ושלוש מאות שם לא יפתרו את הבעיה. ריכוזים גדולים, שכונות נפרדות כמו הפוטנציאל של הר יונה ג׳ ורכסים, הם ימגרו את הבעיה. כיום יש כבר כמה שכונות כאלו בארץ, מחוץ לערי המרכז, ואין סיבה שהן לא תתרחבה״.

הכל קרוב

סוגיית המרחק עולה כעת על השולחן. כולם מסכימים שהמרחק הוא אחד הגורמים לזוגות צעירים להוריד מראש את המחשבה על מגורים בקריות הרחוקות. אולם כולם מסכימים שהדברים השתנו לחלוטין בשנים האחרונות.

הרב מיכאל אלפר, סגן ומ״מ רא״ע חיפה, מדגיש ומבחיר את המצב החדש ״חיפה לא כ״כ רחוקה מבני ברק. היום זה שעה נסיעה. אנשים צריכים לשנות את החשיבה. הכבישים היום מקרבים את הפריפריה הרבה יותר אל המרכז. הרבה יותר קל להגיע ממקום למקום. גם התחבורה הציבורית הפכה להיות הרבה יותר זמינה. בעיר כמו חיפה יש בסוף השבוע תחבורה זמינה לכל היריכוזים החרדיים בצפון וגם למרכז יש עשרות נסיעות ביום״.

לדבריו מצטרפים נציגי הצפון. הרב דוד אוחנה מטבריה מציין כי ״בעבר דיברו על קשיי התחבורה של אר רמת חיים חיצונית שצריך להגיע אליה. אין לחץ של לגור ביחידת דירו קטנה

וחדשים. הדרך מבני ברק לטבריה לוקחת היום כשעה וחצי, ויש תחבורה ציבורית לכל ריכוז חרדי בארץ״.

הרב ישראל מאיר סברדלוב מצפת מוסיף ״לפעמים אנשים נרתעים בגלל המרחק והנסיעות המתישות באוטובוסים. אז אני רוצה להרגיע שמדובר היום בכבישים נוחים עם מחלפים. הנסי־עה היום לא מזכירה בכלל את העבר. יתרה מזאת, אב חכם סיפר לי שהוא החליט במקום לקנות לבן שלו דירה באחת הערים החרדיות ולשלם עליה הון עתק, הוא ישקיע עשירית מהסכום ברכב טוב עבור הבן שלו וכך פתרנו את אחת הבעיות שמעכבות אולי את הציבור להגיע לערים שנתפסות כרחוקות״.

הרב אושי פרידמן, נציג הקהילה בקריית מלאכי, טוען אף הוא: ״לוקחים מכל מקום חיסרון אחד ו׳מלבישים׳ אותו על יתר המקומות, וממילא יוצא שיבכל׳ קהילות הפריפריה, אין עבודה, המרחק הוא נורא וכיו״ב. יתכן שניתן למצוא בערי הפריפריה חסרונות כמו בכל עיר אחרת, אבל בגדול׳ החיים בקהילות אלו רגועים, עם מוסדות מצוינים וחיי קהילה שלא מוצאים בריכוזים הגדולים. אבל היות ושוחחנו על המרחק, באמת אחד הדברים שמונעים מזוג צעיר לצאת לגור בפריפריה זה המרחק מההורים. בקריית מלאכי אין את הבעיה הזו היות והיא ממש קרובה לכל היריכוזים החרדיים במרכז. ואסיים באנקדוטה אישית: השתתפתי לאחרונה באירוע משפחתי בבני ברק וקרובי משפחה שיבחו אותי שטרחתי והגעתי מקריית מלאכי, עינתי להם שאח שלי שהגיע מירושלים הגיע ממקום יותר רחוק ובדרך יותר פקוקה ועמוסה...״

חיפה: ׳באים לכתחילה׳

הרב מיכאל אלפר, סגן ומ״מ רא״ע חיפה, נוטל את זכות הדיבור ומרחיב על חיפה ״בחיפה יש גם את המעלות של הפריפריה, של מקום שניתן לבנות את עצמן, וגם את המעלות של עיר חרדית לכל דבר. בחיפה יש כיום אלפי משפחות חרדיות, עשרות כוללים, חיידרים ובתי כנסת. הייתי השבת בשכונת הדר, שכונה שבעבר הייתה חילונית וכיום מלאה בתושבים חרדים. הלכתי ברחוב וזה הרגיש כמו בבני ברק.

״רק כדי לסבר את האוזן על ההתפתחות של הקהילה״, מחדד הרב אלפר. ״בחיידר זכרון מאיר כיתה ח׳ סיימה עם 18 תלמידים וכיתה א׳ מתחילה עם 84 תלמידים, כ״י. בבית יעקב סיימו 76 תלמידות ונכנסות 164 תלמידות לכיתה א׳. מדובר בבית יעקב ליטאי לאחר שכל הקהילות בעיר יש להם בתי ספר משלהן. בקרוב מתחילים לבנות 32 כיתות לבנים ולבנות״.

לגבי מחירי הדיור, חיפה היא העיר עם פערי המחירים הכי קיצוניים בארץ. יש שכונות עם דירות בחצי מיליון שקל ויש דירות על הכרמל עם מחירים כמו בת״א. אנחנו עושים מאמצים לייצר עוגנים קהילתיים ליד השכונות עם המחירים הנמוכים. אנשים היום באים לכתחילה לחיפה, כל מה שיש בבני ברק יש גם בחיפה. יש בהחלט שינוי בתודעה הציבורית שאפשר לגור בכל מקום וזה לא כזה רחוק כמו שזה היה בעבר״.

שכירות ב־1,000 ש״ח לחודש

האווירה סביב השולחן הגדול נעימה וטובה. הנציגים מרחבי הארץ מפרגנים זה לזה, מע־לים את אותם סיפורים מהעבר, וכולם ללא יוצא מן הכלל לא היו מחלפים את מקום מגוריהם, בבחינת חן המקום על יושביו.

סוגיית מחירי הדיור עולה על הפרק. לדעת כולם הציבור חייב להבין שלא ניתן לשעבד את ההורים למחירי הדיור הגבוהים ובפרט כיום שהזוג עצמו משתעבד במשכנתא גבוהה מאוד. לדעתם, שלוות הנפש של אנשי הפריפריה נובעת מכך שאין עליהם לחץ כספי. הרב וייסנטרן מציין כי ״שלוות הנפש היא דבר שאי אפשר להשיג במרכז. יש הרבה לחץ בין אם לחץ אישי ובין אם לחץ סביבתי. בפריפה זה לא קיים. אנשים רגועים ושלווים, אין לחץ של משכנתא מטופנת או של רמת חיים חיצונית שצריך להגיע אליה. אין לחץ של לגור ביחידת דירו קטנה

כרטיס ביקור | קרית אתא

קרית אתא היא וותיקה ונוסדה ע״י אנשים חרדים שהגיעו מפולין. העובדה שהעיר בנויה על תשתית חרדית, עם קהילות רבות, ניכרת בכל פינה בעיר, במך־וואות המהודרים ובבתי הכ־נסת הרבים, שפעלו במשך שנים רבות ונתה ממתנים לעוד אלפי משפחות שיחזרו לאייש את העיר. המיקום המרכזי של העיר בסמוך לרכסים וחיפה, וכן מרכזי הקניות, הופכים את המקום למטרופולין של כל הציבור החרדי באזור חיפה, רכסים והקריות, וזאת לצד הנגישות למרכז הארץ שעורכת שעה אחת ברכב, וכן מספר קווים ביום לירושלים ובני ברק, ובסופי שבוע לכל המרכזים החרדיים. בעשור האחרון, אנשי המרכז ׳גילו׳ את המקום והקימו קהילה ליטאית צעירה בראשות רב הקהילה הג״ר שמעון ליפשיץ שליט״א, כשבקהילה קיים כל הנצרך לקהילה ׳בראה׳, כאשר כמעט כל נשות הקהילה מתפרנסות בכבוד במרחק קצר מביתן.

שנת הקמת הקהילה – תשע״א

נציגי דגל התורה – הרב אלקנה ויסנטרן (ח״מ העיר)

משפחות בקהילה – 150 בקהילה הצעירה ובוותיקה (מתוך 750 משפחות חרדיות)

משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה – 35 (בנוסף לעוד 15 מקהילות נוספות)

כוללים של הקהילה – 3 (בנוסף לעוד כוללים בעיר)

ישיבות קטנות – 1 (בנוסף לעוד 2)

תת״ם/ חדרים – 1 (בנוסף לעוד 2)

בתי ספר לבנות – 1

סמינרים – 1

מחירי הדירות : 3 חדרים החל מ – 600,000

מחירי הדירות : 4 חדרים החל מ – 750,000

כרטיס ביקור | קרית מלאכי

ברשות משפחות הקהילה עומד כל הנצרך למשפחות בני תורה צעירות. כמו־כ רוב נשות הקהילה עובדות בעיר ובישובי הסביבה וככל שתגדל הקהילה ויתרחבו בה המוסדות כך יתרבו מקומות העבודה. יתרון מיוחד של המקום הוא הקירבה למרכז, כאשר נסיעה לב״ב עורכת 40 דקות ולירושלים פחות משעה, ובתח״צ לירושלים ואשרוד בתדירות גבוהה, לבני ברק ובית שמש מספר פעמים ביום ובסופי שבוע לריכוזים חרדיים נוספים.

שנת הקמת הקהילה – תשע״ו

נציגי דגל התורה – הרב שלמה מלכה (המשנה לרה״ע) והרב אשר פרידמן

משפחות בקהילה – 90 (מתוך 850 משפחות חרדיות בעיר)

משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה – מעל לעשר משפחות בשנה, והקצב גדל

כוללים – 2 (בנוסף לאחרים)

ישיבות גדולות – 1 ישיבת קרית מלאכי

תת״ם/ חדרים – 1 (בנוסף לעוד 2)

בתי ספר לבנות – 1 (בנוסף לעוד 2)

מחירי הדירות : 3 חדרים החל מ – 620,000

מחירי הדירות : 4 חדרים החל מ – 750,000

כרטיס ביקור | רכסים

הקהילה ברכסים שנוסדה על הישיבה הקדושה "כנסת חזקיהו" עוד מזמן מרן המשגיח הגה"צ רבי אליהו לופיאן ורה"י הגאון רבי אליהו מישקובסקי זצוק"ל, וכיום עומדת בראשות יבדלחט"א המרא דאתרא

הספרדי של הישוב הוא הגאון רבי משה תנעמי שליט"א, וכישוב אף קיים בית דין חשוב. רכסים היא חרדית כמעט לגמרי, כשעתידה הגדול עדיין לפניה. המקום בנוי מ-4 גבעות בהן מתגוררות קרוב ל-3,500 משפחות.

מקורות תעסוקה ופרנסה לא חסרים בה, עקב קרבתה לאזורי תעשיה רבים ומוסדות החינוך הרבים שבמקום. זמן נסיעה ברכב למרכז כשעה ועתיד להתקצר בקרוב עקב המחלף שעתיד לצאת מכביש 6 סמוך לרכסים, ואף התחבורה הציבורית לב"ב, ים-וערי הצפון לאורך היום כולו ובסופ"ש לשאר הערים החרדיות במרכז. היישוב אמור ב-15 שנים הקרובות לשלש את עצמו ולהגיע לכ-35,000 תושבים.

שנת הקמת הקהילה - וותיקה

נציגי דגל התורה - הרב יצחק ריין (מ"מ וסגן ראש המועצה) ועוד 5 נציגים במועצה **משפחות בקהילה** - 1,100 (מתוך 2,300 בקהילות הנוספות) **משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה** - 80 (ועוד עשרות בני תורה הספרדים)

כוללים - 18
ישיבות קטנות - 3 (ועוד 4)
ישיבות גדולות - 2 כנסת חזקיהו וקול אליהו (הגרא"צ סופר)
תת"ים/ חרדים - 2 (ועוד 3)
בתי ספר לבנות - 2 (ועוד 1)
סמינרים - 1
מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 800,000
מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 950,000

כרטיס ביקור | תל ציון

הקהילה ב'תל ציון' שבראשת הגאון רבי אברהם גולדברג שליט"א, ככת עשר שנים, כשרק בשנים האח' רונות 'גילו' אותה בני התורה והחלו לנהור אליה בהמוניהם, מה שיצר ביי קוש רב למקום והקפיץ את המחירים. הישוב קרוב לירושלים, כרבע שעה נסיעה לפסגת זאב ובתח"צ מספר קורים במשך היום לירושלים, ומשוויך למועצה אזורית מטה בנימין ובגובה של כ-760-800 מטר מעל פני הים.

הקהילה חמה מאד ומגובשת, עם מוסדות ובתי כנסת ששכל התשתיות נמצאות ומלבד כוללים ומוסדות, אף פארקים, קופות חולים, סופרים ועוד. המקום מאד נקי, לא נמצאים ב"אתר בנייה", יישוב חרדי לגמרי, אויר של ירושלים רק נקי יותר וניתן להסתמך על עבודות בירושלים.

שנת הקמת הקהילה - תשס"א

נציג דגל התורה - הרב בנימין לוינשטיין

משפחות בקהילה - 400 (ועוד 800 בקהילות נוספות)

משפחות שהתאכלסו בשנה האחרונה - 150

כוללים - 5
ישיבות קטנות - 1 ספרדית
תת"ים/ חרדים - 2 (ועוד אחד)
בתי ספר לבנות - 1
סמינרים - 1
מחירי הדירות: 3 חדרים החל מ - 1,000,000
מחירי הדירות: 4 חדרים החל מ - 1,150,000

וצפופה, יש לך דירה משלך. חיים את החיים כמו שצריך מתוך רוגע ושמחה". מי שמציעה את מחירי הדיור הנמוכים ביותר היא ירוחם. הרב רפאל לוונטל, נציג דגה"ת בירוחם, מספר כי "אצלנו יש את המחיר הנוח ביותר עבור הדירות. בי-350 אלף שקל ניתן להשיג דירה יד שנייה, השכירות עולה 1,000 שקל בלבד".

הרב משה אורי דיסלר, נציג דגה"ת בעפולה, מספר גם הוא על מחירי הדיור הנמוכים. לדבריו, "בעפולה ניתן להשיג דיור במחיר זול מאוד מכיוון שאנחנו נמצאים בשכונות ותיקות וקונים את הבתים מהתושבים המזדקנים שעוברים למקומות אחרים. כדי שלא יהיה את מה שקורה במקומות אחרים שכאשר מגיע הציבור החרדי המחירים מונקים, בנינו ועדת דיור ששולטת על המחירים ומונעת את ההפקעה. כלי הוועדה שלנו כל דייר היה משלם 'מס חרדים' של קרוב ל-200 אלף שקל, כמו שאנחנו רואים בשכונה סמוכה שם אין ועדת דיור והתושבים מנצלים את הביקוש החרדי. אנחנו מווסתים את הלחץ וגורמים שהבתים יימכרו במחיר ריאלי.

"הציבור המסורתי מאוד אוהד את הציבור החרדי. דוגמה לדבר מסיפור שקרה רק

להסתכל בפריפריה בעיניים

חיים ולד

זכיתי להשתתף בכינוס הזה למרות שלא היה לי שום חלק בהכנתו. לכנס את האנשים הכל כך עסוקים הללו מכל קצוות הארץ, כשהדגש הוא עם 'קצוות' זו היתה מלאכת מחשבת של הפקה עליה ניצח ידידי וידיד נעורי מהפריפריה הרב צבי רבינסקי, בשיתוף פעולה עם צוות מוסף "יתד השבוע".

הסיבה שהחליטו להזמין אותי לכינוס היתה בשל סדרת הכתבות שפרסמתי בחודש האחרון בנוגע ליוזמה לעודד התיישבות זוגות צעירים בפריפריה. היה מי שחשב לנכון לאפשר לי "להרגיש" את הפריפריה, או יותר נכון להביט אליה בלבן של העיניים. ובכן, אם חשבתי שאני מייסד משהו, גיליתי שההתיישבות הזו כבר היה ונושמת, למעשה יש נהירה גדולה של ציבור בני תורה לערים שפעם נחשבו מרוחקות וכיום הם מרוחקות כדי שעה מאיוור המרכז. בשנים הבאות, עם התפתחות הרכבת יהיה יותר קל להגיע לעפולה ולכרמיאל מאשר מבני ברק לירושלים.

ראיתי שם גוורדיה שלמה של עסקנים מגילאי עשרים עד שישים. האחרונים היו החלוצים, וכפי שנכתב, הגיעו רק לכמה חדשים ונשארו שם לנצח. הצעירים יותר הגיעו בשנים האחרונות וכבר מצאו להם כיסא וגם נור. ללמדך **פריפריה אינה התמודדות אלא הזדמנות**.

הזדמנות גם לארכי כולל, גם למי שמחפש "שטעלע" תורני וגם מי שמבקש להש-תלב בעשיה ציבורית. במרכז הארץ יש אולי דברים שאין בפרירפריה אך יש משהו שאין לו - וזה הזדמנויות. הכל תפוס. וגם המילוי מקום תפוס. הפריפריה היא המרכז החדש. היא נותנת הזדמנויות אינספור למתיישביה וכל המקדים הרי זה משובח.

מעל 600 זוגות (ובהורים) נרשמו לפרוייקט המאפשר מתן הלוואה של 200000 שז בפריפריה. כול מי שנרשם קיבל משוב (ומי שלא מוזמן לפנות שוב).

כתבתהנ זו ותכלו להשתאות כפי שאני השתאתי מכמות המוסדות הכוללים הסמינ-רים התני"ם והישיבות בפריפריה כמו גם איכות המתיישבים, אני משער שתוכלו לחוש את האווירה וכל מי שילך על זה בעוד כמה שנים (לא רבות) יגיד אי"ה תודה גדולה לבורא עולם, לחולמי החלונות ולמגשימיהן, משתתפי הכינוס על היוזמה הזו, שתתן לכל כל הרבה אנשים עתיד טוב נח ובוטוח, בקלי קלות

לפני כמה חודשים. אברך מהקהילה שכח את כרטיס האשראי שלו בבית בעת שהלך לעשות קנייה, רק בשעת החשבון התברר לו שהכרטיס לא נמצא. הוא ביקש מהקופאית שתעשה הקפאה של הקנייה והוא ירוץ להביא את הכרטיס. אחד מהקונים שהיה שם בתור אמר לקופאית: תיקחי בבקשה את כרטיס האשראי שלי. האברך הסביר לו שיש לא כסף והבעיה היא שהוא שכח את האשראי בבית. אולם אותו אדם התעקש ותוך כדי דיבור נתן את הכרטיס שלו לקופאית כדי שתחייב את האשראי שלו במקום את האשראי של האברך. 'אני רוצה לעזור לאברכים', כך הוא התבטא. זה סיפור שמראה את האהדה של התושבים לאברכים שבאים לגור בעפולה".

פועלים כל השנה

הרב משה גפני, יו"ר דגל התורה, ששמע בקשב רב את דברי הנציגים מבקש לסכם את הדברים. "כל מי שמסתובב בארץ ואני מסתובב הרבה בתקופה האחרונה רואה את הפריחה של הציבור החרדי מדן ועד אילת. אנחנו בדגל התורה מעורבים בזה מאוד כבר הרבה ופועלים בכל המקומות כדי לסייע בכל מה שניתן, לא רק בתקופת בחירות אלא בכל השנה. אתה מבקר במקומות הללו ורואה את המהפכה. אתה רואה את מוסדות החינוך, את מוסדות התורה, את הנציגים שלנו בכל מקום שעושים את מלאכתם באופן יוצא מן הכלל".

"הציבור נמצא בהחלט בפרשת דרכים מבחינת מחירי הדירות, ויש הרבה מה להציע בכל הארץ. יש לנו ב"ה ישובים מבוססים ופורחים לצד ישובים וקהילות שמתחילות את דרכן, אנחנו כאן כדי לסייע ולעזור לכולם. הפריפריה החרדית היא בהחלט פתרון נאות למצוקת הדיור".

"דגל התורה עמדה תמיד ועומדת גם היום ומנסים בכלל הערים גם מול ראשי ערים שאינם מעוניינים שציבור חרדי יבוא להתגורר בעירם ומנסים לסכל את ההתיישבות החרדית באותן ערים. אני רוצה לציין כי ברוב מחלט של המקומות הציבור הכללי מקבלים אותנו מאוד יפה ובשמחה רבה, הייתי בנגישה עם ראש עירייה גדולה שהבהיר שהוא מה שביכולתו כדי לתת לציבור שלנו את הצרכים שלו". "אבל לעומת זאת יש ראשי ערים שנאבקים בנו. הם לא רוצים שחרדים יגורו בעיר שלהם, ומערימים קשיים על כל בקשה שלנו. אנחנו יוצאים למלחמה נגד ראשי ערים כאלה כי זו מלחמה קיומית. הציבור החרדי הוא ציבור ב"ה גדול מאוד, ויש לו הרבה כוח, וזה לא משנה אם אנחנו בקואליציה או באופוזיציה. אנשים צריכים לבוא לגור דווקא במקומות האלה כדי לחזק עוד יותר את הכוח שלנו מול מי שמנסה לערער את הקיום שלנו. אנחנו בדגל התורה נעמוד בכל מקום על הזכויות שלנו כציבור חרדי, זה בנפשונו. ותנועת דגל התורה תעשה ותסייע בכל מה שניתן כדי להעמיד את היישוב החרדי בכל מקום בארץ".

בואו חשבונו

הרב צבי רבינסקי

עד לפני כשלושה עשורים רוב קהילות בני התורה היו בבני ברק ויורד-שלים. באותה תקופה, נוסדו מספר ישובים חרדיים, כדוגמת מודיעין עילית וביתר, ואף החלה ההרחבה של בית שמש, כשבשלב זה המקומות הללו מהוות ממש פריפריה.

כאחד מראשוני המתיישבים בבית שמש החרדית, אני זוכר את הקושי להתנייד בתחבורה ציבורית לב"ב וירושלים, את 'כביש 38' עמוס הפקקים והמחסור במקומות עבודה ובמוסדות חינוך כמו סמינרים וישיבות .

מה הביא אותי לפני כ־30 שנה לבית שמש? מחירי הדירות ב'מרכז' דאו. אז התפשרנו ! איפה נמצאת היום בית שמש אין צורך לספר, זו עיר ואם בישראל (מחירי הדירות המופקעים בבית שמש יעידו על כך...). יתרה מזאת, בעוד כמה שנים צפויה בית שמש לעבור את בני ברק במספר בתי האה החרדים שיהיו בה כ"ו.

במבט לאחור. 'ערי הפריפריה' של אז, (שנקראו בשם המעליב "הפ-רויקטים") נהיו ערי המרכז של היום.

לטובת הקוראים הנכבדים, אעשה חשבון קצר בנושא מחירי הדירות:

לפני קרוב לשלושים שנה, דירה חדשה של שלושה חדרים בקריה החרדית בבית שמש, עלתה כ־50,000\$ (כ־115.00 ש"ח) לאחר מענק, ובירושלים 85,000\$ (כמאתיים אלף ש"ח). אם נחלק את עלות הדירה בירושלים לשלושה - למחנותים ולזוג, אזי על כל אחד מהם לוקח ע"ע 66,000 שקלים. ואם נכפיל בשמונה ילדים, אז הגענו לסכום השווה ל־530,000 שקלים, וכבר אז כבר הבינו שאין ברירה - חייבים לפרוץ החוצה. צויין שמתקופה המדוברת עד היום, ההכנסות - המשכורות במשק, הכפילו עצמן כמעט פי 4... , כשהמלגות של האברכים לעומת זה, בקושי רשמו תוזה, אם בכלל.

אולם הבעיה היא במחירי הדיור. דירה חדשה בבית שמש, התייקרה בפרק הזמן הזה ב־1,300% (פי 13 !) ולחתן 8 ילדים היום עולה להורים מעל לארבעה מיליון שקלים, לפני חתונות והמסתעף, בזמן שכאמור המשכורות עלו בפחות משליש מזה ! ! ולמרות כל האמור, הציבור נשאר בשלו, ומחפש לקנות דירות במרכז, אם משיקולים ענייניים (שרובם נפרכים פה בכתבה) או אנוכיים. והתוצאות? וודאי לא מרנינות.

אז מה עושים? הפתרון, מצוי בפריפריה שם המחירים עבור דירה נעים בין 500,000 ש"ח ל־800,000 ש"ח. כשיש מקומות עם דירות חדשות במי-ליון שקלים. אם ניקח את המקומות הזולים, שם ניתן למצוא דירה ב 500 עד 600 אלף שקלים, אז מספיק אם ההורים יביאו יחדיו פחות מ־150,000 שקלים הון עצמי, קרי: 75,000 שקלים כל צד (במקום חצי מיליון...). והשאר במשכנתא, שתעלה לזוג פחות מלשכור יחידה במרכז. ואם ההורים בעלי יכולת, אז אדרבה ירד לזוג מגובה המשכנתא.

ואסיים במה שאמר לי הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א, ראש ישיבת חברון וחבר מועצת גדולי התורה: "מלבד ההורים שלא מצליחים לעמוד בהתחייבויות שלהם, גם אברכים לא מחזיקים מעמד עם החזרי המשכנתא ונאלצים לסגור את הגמרא ולשוטט בגמ"חים. אז מה הרווח?"

יעזור ד' והציבור יפנים כי יש דרך לצאת ממעגל המצוקה, וממילא השמחה תהא שלמה.

<div></div>	<div>לקבלת פרטים נוספים על קהילות דגל התורה בפריפריה ניתן לשלוח בקשה לכתובת מייל: kehilot1@gmail.com</div>
<div>* כשמוזכר ה'קהילה' הכוונה לקהילה הליטאית.</div>	